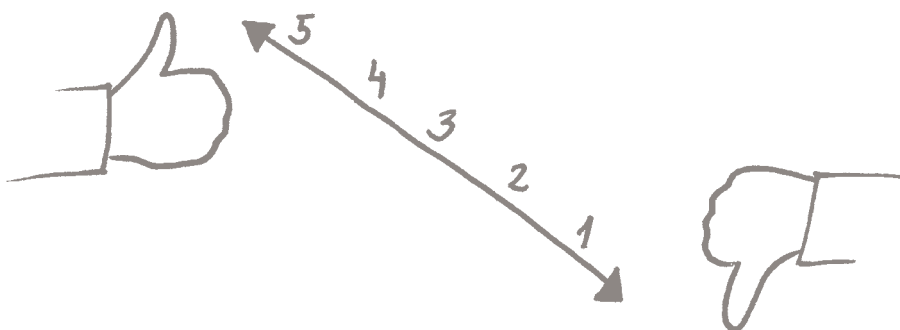

V rozmanitosti je síla

U hodnocení je stejně jako ve výuce třeba střídat metody, aby žáci nebyli „otráveni.“ Každý typ hodnocení má svůj smysl, pokud ho učitel volí záměrně a promyšleně. A to ve vztahu k:

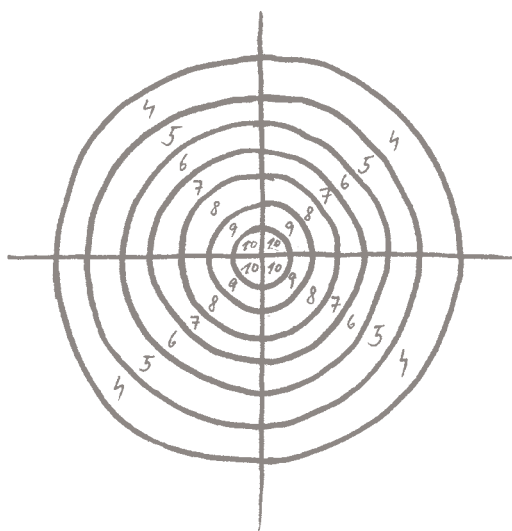
- cíli výuky,
- předmětu hodnocení,
- pedagogické situaci, ve které hodnocení probíhá,
- vztahu ke konkrétnímu žákovi,
- předpokládaným důsledkům hodnocení atd.

Střídání metod zajistí, že žáci budou namotivováni a hodnotící úkoly pro ně budou oživením výuky. Metody ale nelze střídat mechanicky, doporučujeme je vždy volit již ve fázi plánování hodiny (výukového celku), a to po důkladném zvážení, zda je právě tato metoda vhodná k účelu, který hodnocením sledujete.

„Pro rychlé vyjádření používám gesto rukou: Palec nahoru – pěst – palec dolů. Gesto ukazuje, jak se žákovi dařila spolupráce s ostatními, nebo jak hodnotí svou vlastní práci. K získání stejných informací využívám i smajlíky, které žáci přidávají pod zápis z bádání do kolonky Moje práce. Výhodou je, že píší každý za sebe a nedívají se, jaké gesto rukou dělá kamarád. Obě metody jsou ale jen orientační a je dobré si k hodnocení něco dál s dětmi říct,“ říká Barbora Doležalová.

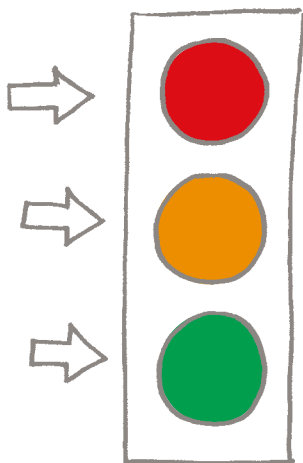
Podobně lze „palce“ využít i v písemném hodnocení, kde žák má k dispozici pět úrovní kritérií od začátečníka (1), po mistra (5).

„Účelné a efektivní je při hodnocení využití vzájemného hodnocení žáků mezi sebou navzájem. Ohodnotit spolužáka a současně se zamyslet nad tím, co mi spolužák říká a čeho si všiml, děti více motivuje a žákovské výkony se zlepšují,“ popisuje Monika Olšáková.

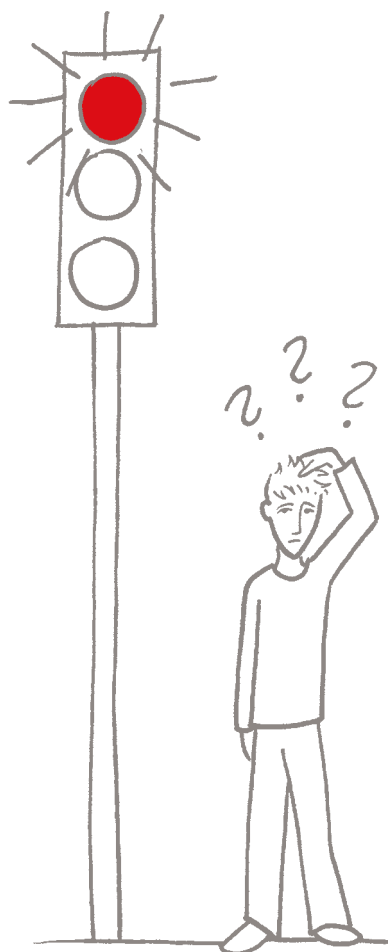
Markéta Vokurková má ráda vizuální hodnocení. Je rychlé a snadno porovnatelné. Doporučuje dvě metody: Graf pocitů a Terč. U obou mohou žáci hodnotit jednotlivé badatelské dovednosti. Graf pocitů jasně ukazuje, jak se žák ve svém výkonu cítil. „Někdy dám graf každému žákovi zvlášť, jindy ho vyplňují ve skupině,“ dodává Markéta. Poznámka: na osu x je třeba vymyslet hodnocené parametry.

Druhou metodou je Terč. Dovednosti nebo složky spolupráce mohou být jednotlivé výseky. Čím blíže ke středu, tím lépe se žák hodnotí. Každý žák má jinou barvu.

Mezi další zajímavé hodnotící techniky patří například Semafor. Ke každé barvě popíšeme úroveň výsledku žáka v konkrétní dovednosti či úkolu, který sledujeme. Případně necháme žáky samotné, aby se přiřadili k barvě podle známého klíče (**červená: nerozumím, potřeboval bych pomoc/poradit;** **oranžová: zvládám, ale mohl bych to udělat i lépe;** **zelená: vím co s tím, daří se mi to**), a napsali k barvě, jak konkrétně hodnotí svůj výkon. (Např. Nešlo mi vymyslet hypotézu. Při plánování pokusu jsem se nejdříve zeptal kamarádů, jak to mám dělat. Podařilo se mi vymyslet hned pět dobrých otázek k tématu.)

U BOV je často zkušenost důležitější než výsledek, ne vše je tedy také nutné hodnotit. Můžete jen zviditelnit důkazy o učení, jak popisuje Hana Olšáková: „Žáci vidí kvalitu sami, jsou na to, co vytvořili, náležitě hrdí. Motivují je především prací v terénu, přehlednou nástěnkou s jednotlivými výstupy, fotografiemi z našich akcí apod. Vše musí být veřejně vystaveno.“

HODNOTÍME SE NAVZÁJEM

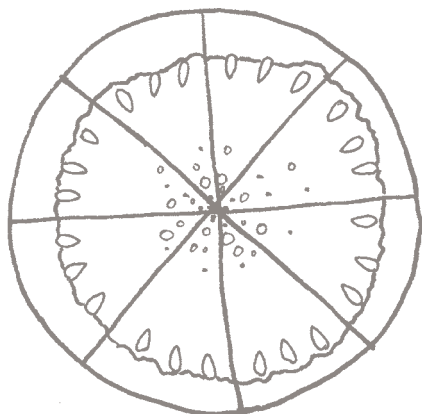
Potřebný čas: 10 min.

Cíl aktivity: Žáci se samostatně hodnotí ve skupinách.

Popis aktivity:

1. Na konci trénování vybrané badatelské dovednosti připomeňte žákům kritéria hodnocení dané dovednosti. Motivujte žáky k hodnocení ve skupinách. Ohodnocen bude každý člen skupiny, každý tedy někdy bude v roli příjemce i poskytovatele zpětné vazby. Hodnocení probíhá postupně, vždy je ohodnocen jeden žák, až po dokončení jeho hodnocení následuje hodnocení dalšího žáka.
2. První se ke svému výkonu vyjádří hodnocený žák, řekne, co se mu povedlo a co by udělal příště jinak.
3. Dále žáka postupně hodnotí spolužáci ve skupině, ocení, co se jim na práci spolužáka líbilo, a navrhnou, co by mohl příště udělat jinak. Navedte žáky, ať pokud si všimli nějaké chyby, ať ji formulují jako otázku nebo doporučení.
4. Doporučení a otázky nechte skupinu sepsat, můžete se potom o tom bavit společně. Stávalo se, že skupiny doporučují stejné věci? Čím je to způsobeno, jak to do budoucna můžeme změnit?

Po skupinové práci lze udělat různé formy reflexe a hodnocení. Například Marta Sitorová používá obrázek koláče. Žáci ve skupině mají rozdělit koláč mezi všechny členy skupiny tak, jak by si to za svoji práci zasloužili (podle rčení „Bez práce nejsou koláče“), tj. zapíší jména spolužáků do částí koláče.

Marta Chludilová zase doporučuje následující otázky:

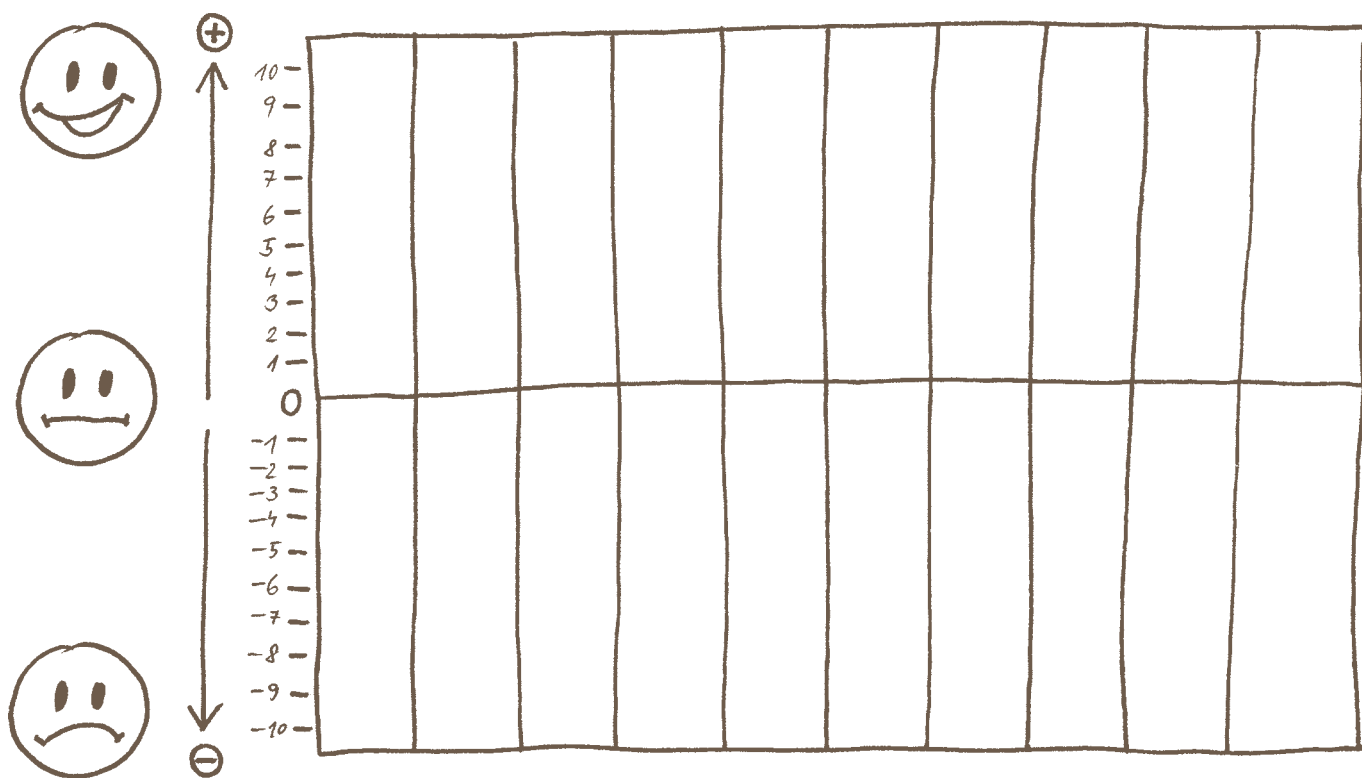
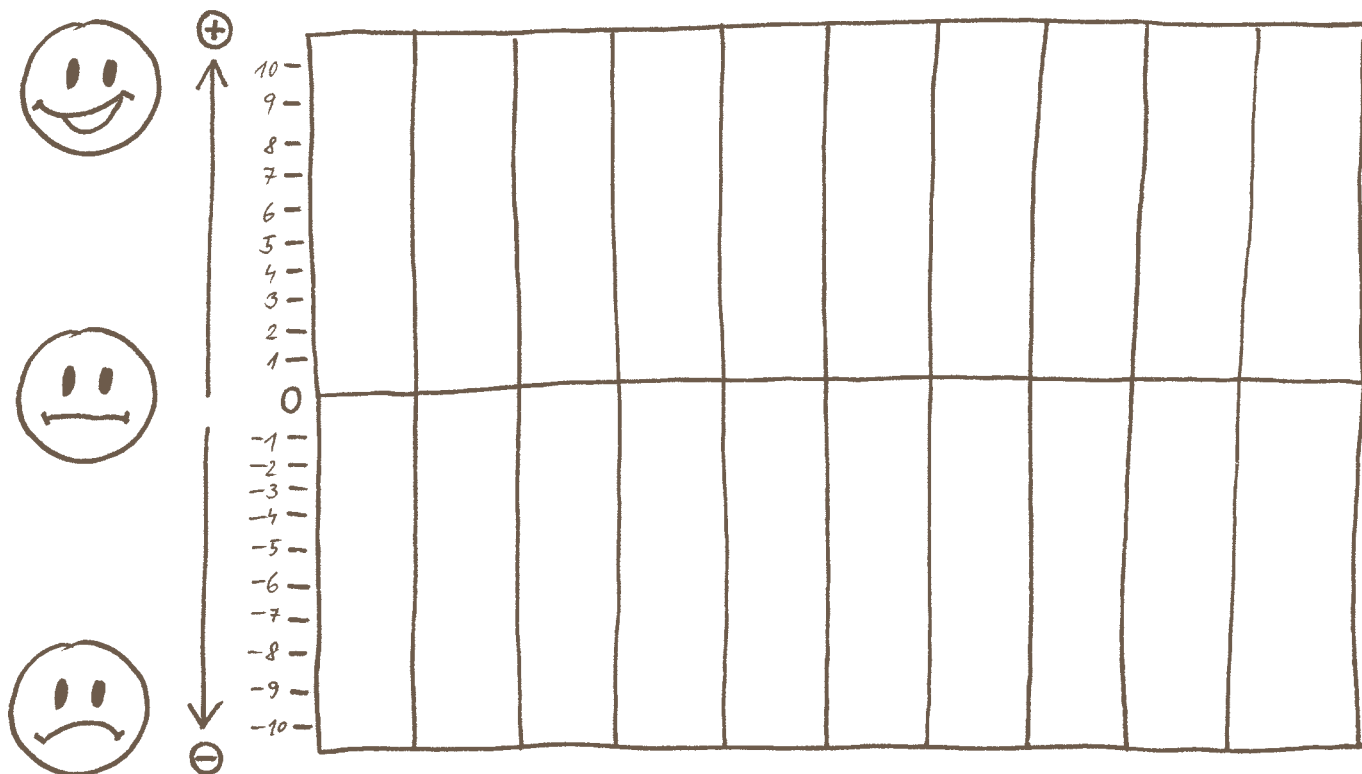
- Splnili jsme úkol?
- Zapojil/a jsem se do práce aktivně a byl/a jsem platným členem/členkou týmu?
- Byla dodržena pravidla skupinové práce?
- Zvolili jsme správný postup prací?
- Byla práce skupiny dobře řízena?
- Jak skupina prezentovala svoji práci a výsledek/závěr?
- Byl výsledek/závěr správný?

Otázky můžete buď mít napsané na tabuli, dát je do pracovního listu pro skupinu nebo z nich podobně jako v Kroku 3 vytvořit paklík karet k losování (str. 34). Při výběru otázek je vždy dobré si uvědomit, co konkrétně chcete, aby žáci hodnotili. I zde platí, že je možné vybrat méně otázek a příště třeba zase zvolit jiné.

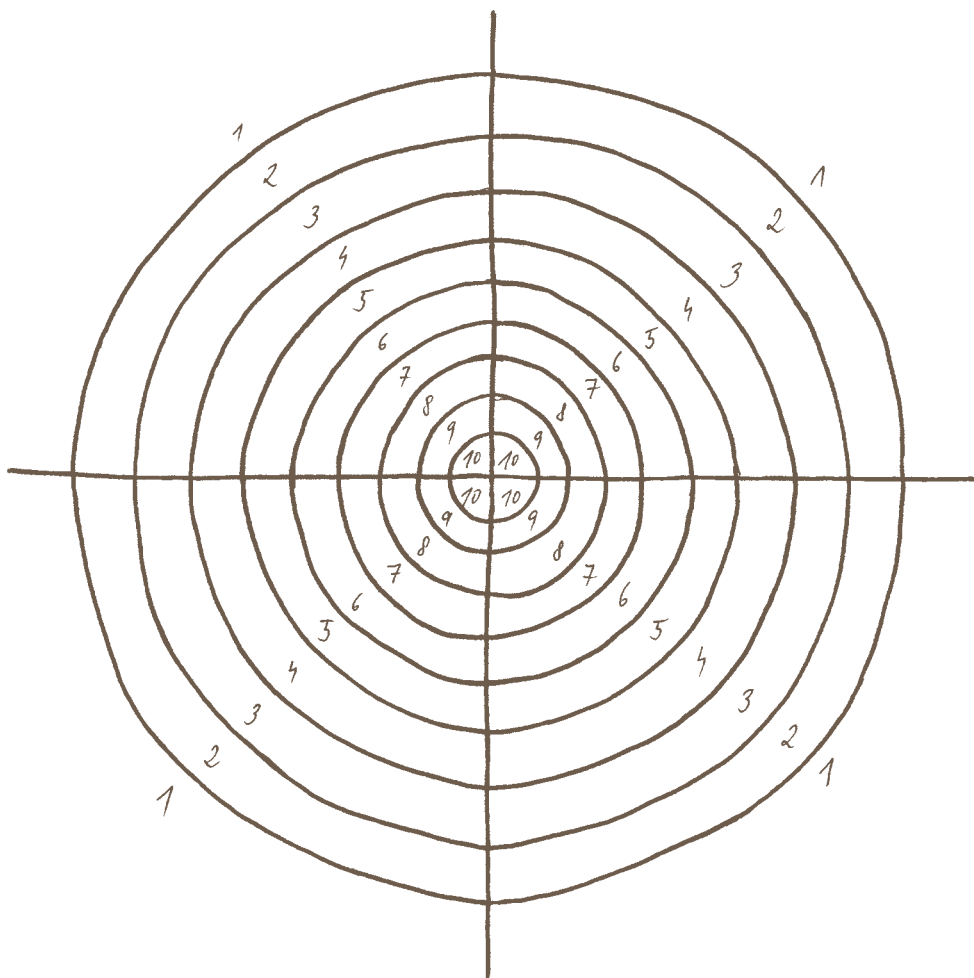
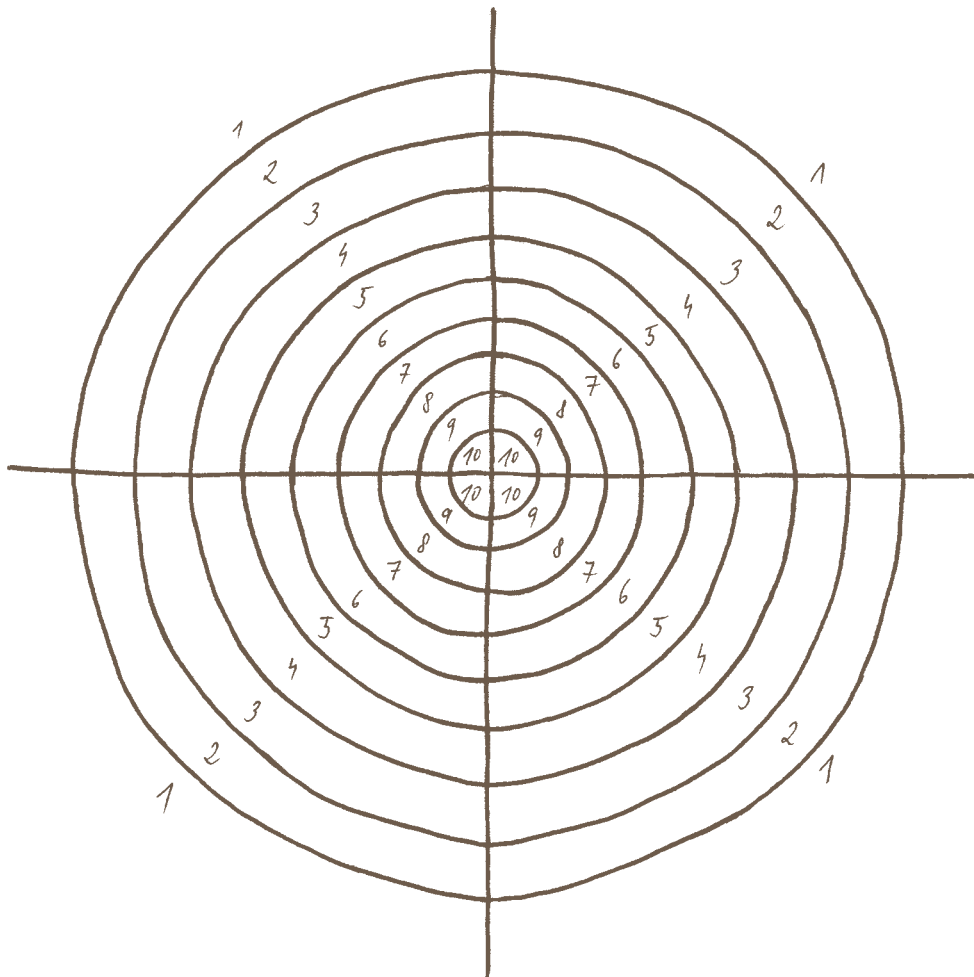

Podobně lze sestavit tabulku pro každého žáka, kde hodnotí svůj výkon i výkon ostatních členů skupiny, a to vždy ke konkrétnímu tématu (např. dodržování role, komunikace s ostatními, přinášení konstruktivních podnětů...). Žák do tabulky může buď psát slova (v plné míře, aktivně, částečně, zřídka, pasivně), vyjadřovat se procenty nebo u mladších použít smajlíky či barvy. Příklady tabulek najdete v příloze 7.

Graf pocitů

Terč

Koláč

